

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περί τινῶν σωθέτων Ἀμαφορῶν.

Αἱ ἀναφοραὶ, ὅτε ἐθεωρήσαμεν ἕως ἐδῶ, ἤμπο-
 ρῶν νὰ ὀνομαθῶν ἀπλαῖ, ἐπειδὴ καμμία δὲν περι-
 λαμβάνει ἄλλο, εἰμὴ μίαν μόνον ἀναφοράν. Εἶναι
 ὅμως καὶ μερικά, αἱ ὁποῖαι ἤμπορῶν νὰ ὀνομαθῶν
 σωθέτοι, μετὰ τὸ νὰ περιλείβων περιωτέρας συγκεί-
 σεις ἢ ἀναφορὰς, ὅτε τῶν ὁποίων θέλομεν λαλᾶν
 ἐνταῦθα συτόμως.

Α Ρ Θ Ρ Ο Ν Α'.

Περί Τάξεως.

Τάξις εἶναι ἡ διάθεσις πολλῶν πραγμάτων τεθει-
 μῶν πρὸς ἀλλήλα, μετὰ τέτοιαν συσοιχίαν ἀλληλε-
 χίας, ὅτε ὅλα ἤμπορῶν εὐκόλα νὰ διακεθῶν καὶ
 ὅσον μεγαλητέρα εἶναι ἡ συσοιχία τῆς ἀλληλεχίας
 πᾶ ἔχων, καὶ ὅσον δὺκολώτερα ἤμπορῶν νὰ διακε-
 θῶν, τόσον προτιμωτέρα εἶναι ἡ τάξις.

Ὅθεν ἀίσιως πολλὰ νομίσματα, ἢ πολλὰ πλη-
 ρία (ἀβλα), τὰ ὁποῖα προτιμωτέρα ἐχηματίζον εἴνα
 γωρὸν συγκεχυμῶν, ἀρχίσει νὰ διατεθῶν εἰς μίαν
 γραμμὴν, ἀρχίζει νὰ γινάται ἢ κάποια τάξις. Ἀ-
 ίσιως αἱ γραμμαὶ εἶναι περιωτέραι ἢ μίαν, καὶ ἴ-
 γαι πρὸς ἀλλήλας, ἢ ἔχων κάποιον λόγον ἢ ἀναλο-
 γίαν ἀναμεταξύτων, ἢ τάξις θέλει γινῆ ἀκόμη καλλι-
 τέρα. Ἄν αἱ γραμμαὶ ἴσῶνται ὅμα, χηματίζον
 κανεὶα κανονικὸν σχῆμα, φέρειπεῖν, εἴνα ἕξγωνον ἰ-
 τόπλευρον, εἴνα τετράγωνον, εἴνα ἑξάγωνον, εἴνα κύ-
 κλον, ἢ τάξις θέλει αὐξήσει περιωτέρον.

Ὅχι μόνον εἰς τὰ ὄρατα πράγματα, ἀλλὰ ἐν γένει καὶ εἰς ὅλα ἐκεῖνα, ὅπερ προσφέρων εἰς τὴν ψυχὴν μίαν κάποιαν πρῶτασιν, εἶναι ἀναγκαῖα ἢ τάξεις, διὰ τὰ ἢ μπόρῃν νὰ διακρίνωται δὺκολώτερα.

Διὰ τῆτο καὶ οἱ τόνοι, ὅποταν δὲν εἶναι συυτεταγμένοι πρὸς ἀλλήλους με κάποιον κανόνα, τὸ ὅποῖον συυκροτεῖ εἰς τὰς ὁμοχρόνους τόνους τὴν ἀρμονίαν, καὶ ὅποταν δὲν διαδέχονται εἷας τὸν ἄλλον με κάποιον κανόνα, τὸ ὅποῖον χηματίζει τὴν μελωδίαν, ἄλλο δὲν ἀποτελεῖ πρῶτα εἷα φόφον συυκεχυμῶνον, τὸ ὅποῖον ἔνομα σημαίνει μίαν πολλαπλότητα ἤχων ἀσυυφῶνων καὶ ἀτάκτων.

Διὰ τῆτο καὶ εἷας λόγος ὅποισαδήποτε ἢ ποιητικὸς, ἢ ῤητορικὸς, ἢ φιλοσοφικὸς δὲν ἢ μπόρεῖ νὰ εἶναι εὐληπτος καὶ δὺξυῦετος, ἀνίσως τὸ ὑποκείμενον δὲν εἶναι διηρημῶνον δὺτάκτως εἰς τὰ μέρητα, ἀνίσως αὐτὰ τὰ μέρη δὲν εἶναι συυδεδεμῶνα ἀναμεταξύ τας καθῶς πρέπει, καὶ καὶ τὴν ἀμοιβαίαν ἐξάρτησίν τας, καὶ ἀνίσως αἱ λέξεις δὲν εἶναι διατεθειμῶνα εἰς ῤόπον ὅπερ νὰ δὺγαίνῃ ἢ εἷνοιά τας με πρῶτῳ προσβολῷ, καὶ ἀμέσως.

Εἰς τὴν ὀρθὴν τάξιν συυβάλλων πολλαὶ ἢ κανονικότης, καὶ ἢ ἀναλογία· ἐπειδὴ τὰ πολλαπλᾶ μέρη ἐνὸς ὅλα, ὅσον πρῶτασότερον εἶναι ἴσα ἀλλήλοις, ἢ διατεθειμῶνα καὶ λόγον δὺκατάληπτον, τόσον εἶναι δὺδιακρίτώτερα.

Εἰς τὰ ὄρατα πράγματα ἢ ἐντελής τάξις ὀνομάζεται συυμετεῖα, ἢ ὅποῖα κατορθῆται ὅποταν, ἀφ' ἑτεῤῥῃ εἷ σημείον εἰς τὸ μέσον, τὰ ἀντικείμενα διανεμονται δὺπὸ τὸ εἷ καὶ ἄλλο μέρος, εἰς ῤόπον ὅπερ ὅλα ἀνὰ δὺω ἀντισοιχῆσιν ἀλλήλοις ἐντελέστατα καὶ τὸ χῆμα, καὶ τὸ μέγεθος, καὶ καὶ τὴν ἀπίσασιν.

ΑΡΘΡΟΝ Β'.

Περί τῆς Ὠραίας. (1)

Πολλοὶ ἔγραψαν πολλὰ περὶ τῆς φύσεως τῆς Ὠραίας. Τὸ ἄρθρον Beau τῆς Γαλλικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας, καὶ τὸ προοίμιον τῆς Κυρ Φορμεύ εἰς τὴν περὶ τῆς Ὠραίας Πραγματείαν τῆς Π. Ἀνδρέας μᾶς ὑφαίνεν εἴνα μεγαλώτατον κατάλογον καὶ τῶν συγγραφέων περὶ αὐτῆς τῆς ὕλης, καὶ τῶν δοξασίων τας. Ὅμως, μ' ὅλον ὅπως αὐτὰ εἶναι πολλὰ, καὶ διάφορα, δεῖ φαίνεται μ' ὅλον τὸτο κάμμία νὰ μᾶς δίδῃ σαφῆ καὶ πλήρη εἰκόνην τῆς ἀληθινῆς φύσεως τῆς Ὠραίας.

Διὰ νὰ τὴν καταλάβωμεν καλὰ, ἄς ἀρχίσωμεν νὰ ἀναπνεύσωμεν, ὅτι αὐτὸς ὁ ὅρος δεῖ τίθεται, ὡς εἰς πράγματα ἀντιληπτά, τὰ εἶναι εἰς ἐκεῖνα ὅπως εἶναι ὁπτιθεῖα νὰ μᾶς χηματίσῃ μίαν ὡραίαν εἰκόνην τὰ δὲ καθαρῶς αἰσθητὰ, τὰ εἶναι ἐκεῖνα, ὅπως μᾶς διεγείρῃ μόνον μίαν ἐσωτερικῶς ἀλλοίωσιν ἠδονῆς, ἢ ἀλγηδόνης ἀποκλείοντα ἀπὸ αὐτὸν. Ὅθεν εἴνα χῶμα καὶ εἴνα ἦχος λέγονται ὡραία. ὅσμιον ὅμως ἢ χυμὸν δεῖ τὰ εἶπε ποτὲ τινὰς ὡραία. Ἐντεῦθεν συγέγεται, ὅτι τὸ ὡραῖον πρέπει νὰ συλλίσσεται εἰς μίαν ὡραίαν εἰκόνην. πλὴν δεῖ ὀνομάζεται ὡραία ἀπλῶς καθεστὸς ὡραίας, μάλιστα ὁπόταν ἢ ὡραίας εἰς τὴν προξενεῖ ἀηδίαν λέγεται αἰχρά. Λοιπὸν ἀπὸ τῆς συλλίσσεως δούτερον, ὅτι ἢ φύσις τῆς Ὠραίας πρέπει νὰ συλλίσσεται εἰς μίαν παράστασιν ἠδονῆς.

Λοιπὸν πρέπει νὰ ἰδῶμεν ὁποῖάτινα ἀπαιτῶνται εἰς τὸ νὰ ἀποβῇ μία παράστασις ἠδονῆς.

Ὁ Κυρ

(1) Τὸτο, καὶ τὸ ἐφεξῆς ἄρθρον εἶναι ἀγαθὰ ὅπως ἔχουσιν ἀπὸ τὰς Ἀναλύσεις τῆς Ὠραίας, καὶ τῆς Καλῆς ὅπως ἐπέστησαν ὡς Παράρτημα εἰς τὸ IB'. Κεφ. τῆς Β'. Βιβλ. τῆς Λωκίας.

Ὁ Κύρ Πέλλυς (Θεωρ. πρὸς ἡδέων αἰσθημ.) λέγει, ὅτι κάθε κίνησις τῆς σωματικῶν ὀργάνων, ὅπῃ δὲν τὰ ἀδυνατεῖ (ἡμεῖς ἐπαρθεύσαμεν Ψυχολογ. Τμήμ. Β'. Κεφ. Δ'. Α'ρθ. Α'.) καὶ τὸ, ὅπῃ δὲν τὰ ἐνοχλεῖ, εἶναι καθ' ἑαυτῷ μία ἡδονή. Τὸ φῶς λοιπὸν καὶ τὰ χρώματα θέλουν μᾶς προσφέρει μίαν παράσασιν τὸσον ὠραιότεραν, καθ' ὅσον αὐτὴ θέλει εἶναι ζωηρότερα, χωρὶς νὰ ἐνοχλῇ, ἢ νὰ ἀδυνατῇ τὴν ὄρασιν. Διὰ τῆτο ὅσον καλλίτερα εἶναι φωτισμῶς τὰ ἀντικείμενα, τὸσον ὠραιότερα μᾶς φαίνονται. Ὅθεν τὰ διαφανῆ μᾶς φαίνονται ὠραιότερα, παρά τὰ ἀντίτυπα, καὶ ἄπο αὐτὰ ὠραιότερα τὰ λεῖα, ὡς τὰ ἀνώμαλα. Ὀμοίως καὶ τὰ χρώματα ὅσον θερμότερον φῶς ἔχουν, ἢ ὅσον ὀλιγώτερον κλίνουν εἰς τὸ σκοτεινόν, τὸσον ὠραιότερα λέγονται· καὶ εἰς τὴν σειράν τῆς πεισματικῶν χρωμάτων ἄπο τὸ ἰώδες καταβιβαίνοντας εἰς τὸ ἐρυθρόν, τὸ ὠραῖον πηγαίνει πάνποτε ἀυξανώνας διὰ τῆτο μάλιστα, καθ' ὅτι πάνποτε ἀυξάνει τὸ φῶς. Τὸ μέλαν, εἰς τὸ ὁποῖον τὸ φῶς εἶναι ὀλιγώτερον, νομίζεται ὀλιγώτερον ἄπο ὅλα ὠραῖον· καὶ αὖ τὸ λευκόν, εἰς τὸ ὁποῖον τὸ φῶς εἶναι μεγαλώτατον, δὲν θεωρεῖται ὡς ὠραιότερον ἄπο ὅλα, τῆτο ἴσως ἀκολουθεῖ, ἐπειδὴ ἡ ἰδία ὑπερβολὴ τῆς φωτός τε ἐνοχλεῖ τὴν ὄρασιν· καθὼς συμβαίνει εἰς ἐκεῖνον, ὅπῃ κοιτάζει πολὺ τὴν χιόνα, ἢ ἐπειδὴ ὄντας κοινότατον τὸ ἔχομεν εἰς ὀλιγώτεραν ὑπόληψιν.

Ἐξω ἄπο τὴν κίνησιν τῆς σωματικῶν ὀργάνων (ἀκολουθεῖ ὁ Κύρ Πέλλυς), καὶ τῆς ψυχικῶν δυνάμεων ἢ κίνησις, ἢ ὁποῖα δὲν τὰς κινεῖ, εἶναι μία ἡδονή. Λοιπὸν μία παράσασις, ὅσον θερμότερας ιδέας μᾶς προσφέρει εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν, καὶ ὅσον δεικολώτερα ἢμπορῶν ὅλα νὰ ἀντιληφθῶν ἄπο τὴν ψυχὴν, τὸσον ἡδυτέρα, καὶ ἐπομῶς ὠραιότερα θέλει εἶναι.

Αὕτη τῶντι εἶναι μία ἄλλη ἀφθονώτερα πηγή τῆς ὠραίας. Ἡ ποικιλότης ἡρώμῃ μετὰ τὴν εὐσέπεια δὲν εἶναι

ἢ μίμησις ἢ τῶ φυσικῶν φαινομένων, ἢ τῶ χαρακτήρων τῶ παθῶν, τὸ ὠραῖον γίνεται ἀκόμι μεγαλήτερον· ἐπειδὴ τότε μᾶς προσφέρει πλεοναστέρας ὡραίας εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν.

Ἐξω ἄπο τῆτο τὸ ὠραῖον, τὸ ὁποῖον ἠμπορεῖ νὰ ὀνομαθῆ φυσικόν, εἶναι καὶ εἷς ἄλλο εἶδος ὠραίας, τὸ ὁποῖον ἠμπορεῖ νὰ ὀνομαθῆ μεταφυσικόν· καὶ δέσκεται ἢ εἰς τὰ ποιήματα τῆ νοῦς, καὶ λέγεται ὠραῖον ποερὸν, ἢ εἰς τὰς ἠθικὰς πράξεις, καὶ ὀνομάζεται ἠθικὸν ὠραῖον.

Καὶ τῆτο τὸ ὠραῖον συνίσταται εἰς μίαν ἠδεῖαν πράσασιν, ὅμως ὀλίγον ἢ τελείως δὲν ἐξήρτηται ἄπο τῆ κίνησιν τῶ σωματικῶν ὀργάνων, ἀλλὰ τῆναντίον ἐξήρτηται ὅλον ἄπο τῆ κίνησιν τῶ ψυχικῶν δυνάμεων· ἀσκησιν ὅμως, ἄπο τὴν ὁποῖαν νὰ μὴν κεράζονται.

Ὅθεν εἷς λόγος, εἷς ποιήμα, μία ἰσορία, μία παραγματεία ἢ μεταφυσική, ἢ φυσική, ἢ μαθηματική, ἢ πολιτική κτ. ὅσον πλεοναστέρας ιδέας ἢ εἰκόνας μᾶς ὡρασαίνεν, ὅθεν ὅσον πλεοναστότερον ἀσκῆν τὰς ψυχικὰς δυνάμεις, καὶ ὅσον δὲκολώτερα κατανοῦνται δὲ τῆ ἀπλότητα, δὲ τὴν σαφύειαν, καὶ δὲ τὴν τάξιν τῆς, ὅθεν ὅσον ὀλιγώτερον κεράζεν τὰς ἰδίας ψυχικὰς δυνάμεις γυμνάζωντάς τας, τὸσον ὠραιότερα ὑπολαμβάνονται, τὸσον καὶ τὰ μέρη, ὅσον καὶ εἰς τὸ ὅλον.

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον μία ἠθική πράξις ὅσον μεγαλητέρα εἶναι, τῆτ' ἔσιν ὅση μεγαλητέρας ιδέας ἀρετῆς μᾶς ὡρασαίνει, ὅσον απανιωτέρα, τῆτ' ἔσιν ὅσον καμνότεραι μᾶς φαίνονται αἱ ιδέαι, ὅσον δυσκολώτερα, ὅθεν ὅσον πλεοναστότερον αὐταὶ αἱ πειράσεις μεγαλυύονται ἄπο τὸ θαῦμα, καὶ ἄπο τὰς ιδέας τῶ νενικημένων δυσκολιῶν, τὸσον ὠραιότερα εἶναι.

Λοιπὸν ἄπο ὁποῖονδήποτε μέρος καὶ αὐθωρηθῆ τὸ ὠραῖον, δὲν εἶναι ἄλλο, ὡρα μία ὡρασασις, ἢ ὁποῖα ἢ κινεῖ ζωηρῶς τὰ αἰσθητικὰ ὀργανα, κωρὶς νὰ τὰ

καὶ ἐνοχλήσῃ, ἢ νὰ τὰ ἀδυνατίσῃ, ἢ κινεῖ ζωηρῶς τὰς ψυχικὰς δυνάμεις, χωρὶς νὰ τὰς κερᾷσῃ, ἢ κάμνῃ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ τὸ εἶνα καὶ τὸ ἄλλο κινήσεις, ἢ ὅποια οὖν αὐτὸ τῆτο κάμνῃ τῶν ἰδρύσεων νὰ ἴσῃ ἡδεῖα, καὶ ἐπομῶς νὰ ὀνομάζῃται ὠραία.

Α Ρ Θ Ρ Ο Ν Γ'.

Περὶ τῆς Καλῆς.

Καθὼς τὸ ὠραῖον συγίσταται εἰς μίαν ἡδεῖαν παράστασιν, ἔτω τὸ καλὸν δέϊσκεται εἰς εἶνα ἢδὲ αἰδήματα καὶ καθὼς ἐκεῖνο εἰς τὰ ἀντιληπτά, ἔτω τῆτο ἀνήκει κυρίως εἰς τὰ αἰδητά. Διὰ τῆτο αἱ ὄσμαι, οἱ χυμοὶ, τὸ θερμὸν, τὸ ψυχρὸν κτ. εἶναι αἱ ποιότητες, εἰς τὰς ὅποιας ἰδιαιτέρον ἀποδίδεται ἔτος ὁ ὅρος.

Ὅμως καθὼς ἔξω ἀπὸ τὰ χρώματα, ὀνομάζονται ὠραῖα ἀκόμι καὶ τὰ σώματα, ἔπαύω εἰς τὰ ὅποια φέρονται τὰ χρώματα, ἔτω καὶ ἔξω ἀπὸ αὐτὰ τὰ αἰδήματα, ὀνομάζονται ἀκόμι καλὰ καὶ τὰ πράγματα, ἀπὸ τὰ ὅποια μᾶς διεγείρονται τὰ αἰδήματα. Ὅθεν καλὸν λέγεται εἶνα θυμίαμα, εἶνα καρπός, εἶνα λεβόν, ἢ ὑπόκαυσον (σόμπα), εἶνα ἀπαλὸν κραββάτι κτ.

Ἡ σωήθεια τῆς νὰ ὀνομάζωμεν καλὰ τὰ ἀντικείμενα ἀπὸ τὰ ὅποια μᾶς ἔρχονται τὰ ἡδέα αἰδήματα, κάμνῃ νὰ μεταφέρηται ἀκόμι ἔτος ὁ ὅρος καὶ εἰς ἐκεῖνα, ἀπὸ τὰ ὅποια τὰ ἡδέα αἰδήματα μᾶς ἔρχονται ὄχι ἀμέσως, ἀλλὰ ἐμμέσως, τῆτ' ἔσιν ἐκεῖνα, ὅπῃ εἶναι αἷτια (τῆς αἰδημάτων αὐτῶν) ὄχι ἄροσεχῆ, ἀλλὰ πόρρω· ἐπειδὴ καλὸν ὀνομάζεται εἶνα δένδρον, ὅπῃ κάμνῃ καλὸν καρπὸν· καλὴ λέγεται ἢ γῆ, ὅπῃ φύει, καὶ φέφει καλὰ αὐτὸ τὸ δένδρον· καλὴ ἢ βροχὴ, καὶ καλὸς ὁ ἥλιος, ὅπῃ συεργῆν εἰς τῶν θαφιλῆσέρων καρποφορίαν αὐτῆς τῆς γῆς, κτλ. ὁμοίως.

Ἐξω

Εξω ὑπὸ τὰ πράγματα ἐκεῖνα, ὅπῃ μᾶς χορηγῶν αἰδήματα ἡδέα, ὑπολαμβάνονται ὡς πρὸς ἡμᾶς καλὰ ἀπόμι καὶ ἐκεῖνα, ὅπῃ μᾶς ἀφαιρῶν τὰ αἰδήματα. Διὰ τῆτο μεταφέρεται καὶ εἰς αὐτὰ ὁ ὄρος τῆ καλῆ· ὄρον καλὸν ὀνομάζεται εἷς φέρεμα, τὸ ὅποιον τὸν χειμῶνα μᾶς φυλάττει ὑπὸ τὸ κρύος, καὶ εἷς ἀπὴλαιον, ἢ εἷς δροσερός ζέφυρος, ὅπῃ μᾶς μετριάζει τὴν καύσιν τῆ θέρης· καλὸν εἷς ἰατρικόν, ὅπῃ μᾶς ἀφαιρεῖ, ἢ μᾶς μετριάζει τὸν πόνον· καὶ καλὸς ὁ ἰατρός, ὁ ὅποιος δὲκαίρως τὸ διορίζει· καλὸς εἷς ὀπλισμός (μία ἀρματωσία), μία ἀκρόπολις, ὅπῃ μᾶς διαφροντίζει καλὰ ὑπὸ τῆς ἐχθέρης· καὶ καλὸς ὁ στρατιώτης, ἢ ὁ στρατηγός, ὅπῃ ἰξοῦρει καλὰ τὰ μεταχειριδῆ πρὸς σωτηρίαν μᾶς.

Τέλος πάντων κάθε πράγμα, ὅπῃ χρησιμὸς εἰς τὸ νὰ μᾶς χορηγήσῃ κατ' οἰονδήποτε τρόπον κάποιαν ἀνάπαυσιν ἢ ὄφελος, ἢ νὰ μᾶς ἀφαιρέσῃ κάμμίαν βλάβην, ἢ ἐνόχλησιν, καὶ αὐτὸ δια τῆς εἰρημνῆς λόγος ὀνομάζεται καλόν. ὄρον καλὸν λέγεται εἷς ὠρολόγιον, ὅπῃ μᾶς δείχνει καλὰ τὰς ὥρας· καλὸν εἷς βιβλίον, ὅπῃ μᾶς θέλγει, ἢ μᾶς διδάσκει· καλὸς εἷς Ρήτωρ, ὅπῃ διαφροντίζει τὰς κείσεις μᾶς, καλὴ μία πράξις, ὅπῃ εἶναι ὠφέλιμος εἰς ἡμᾶς, ἢ εἰς τῆς ὁμοίους μᾶς· καλὸν ἔως καὶ εἷς χῶμα (βαφή), ὅπῃ θεωρεῖται διαρκέσερον, καὶ δια τῆτο μᾶς ἀπαλλάττει ὑπὸ τὴν δυσἀρέσκειαν τῆ νὰ τὸ ἰδῶμεν νὰ ὀξαλειφθῆ, ἢ νὰ χαλάσῃ εἰς ὀλίγον καιρὸν, καὶ ὑπὸ τὰ ἔξοδα καὶ τὴν ἐνόχλησιν νὰ τὸ ἀνανεώσωμεν.

Λοιπὸν ἐκ τῆτων ὄλων εἶναι προόδηλον, ὅτι ὁ ὄρος καλὸν καὶ τὴν ἀρχιῶτε δὲν σημαίνει ἄλλο, πρὸς ἐκεῖνο ὅπῃ εἶναι ἐπιτήδειον νὰ μᾶς χορηγήσῃ εἷς αἰδήματα ἡδύ· καὶ ὅτι εἰς τὰ ἄλλα πράγματα δὲν ὑπὸ δίδεται, πρὸς δια κάποιαν ἀναφορὰν πρὸς ἐχθῆ, ἢ πρὸς ῥῶ, ὅπῃ ἔχεν μὲ αὐτὸ τὸ τέλος (I).

Α Ρ.

(1) Περὶ τῆς ὥρας καὶ τῆς καλῆς ὁ Α' βιβλίου Κορινθιακῶν πολλὰ ὀλίγα

Περὶ Εὐδαιμορίας.

Δὲν εἶναι πράγμα, φεῖ τὰ ὁποῖα νὰ ἐφιλονεῖκη
περισσότερον, ἢ δὲν εἶναι ἴσως πράγμα, τὸ ὁ-
μοῖον νὰ ᾤεται σκοτεινότερα ἅπὸ τὴν εὐδαιμονίαν.
Ὁ Βαρρόνης εἰς τὰς κειρὲς τὰ ἀπαριθμῶσεν εἷς
πλήθος ἀμύθητον δοξασίων διαφορωτάτων πρὸς ἀλλή-
λας, τῶν ὁποίων ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρωμεν ἐδῶ ἑπιτετρι-
μύως τὰς κυριώτερας.

Ὁ Λεῖσιππος ὑπέθετε τὴν εὐδαιμονίαν εἰς μόνον
τὴν ἡδονὴν τῆς αἰσθήσεων, τὴν ὁποίαν δόξαν ἀκολο-
θεῖν τὴν σήμερον οἱ Μωαμεθανοὶ (ὅρα Ἰσορ. Φι-
λοσ. Κεφ. Β'. Α' ρθ. Α'). Ὁ Ἐπίκυρος ἐπόρθεσε
τὴν ἡδονὴν τῆς ἀρετῆς, ὅμως οἱ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἐπι-
κυρεῖοι ὀπαδοῖτέ δὲν ἀκολέθησαν, εἰμὴ μόνον τὰ
δόγματα τῆς Λεῖσιππος. Οἱ Στωϊκοὶ, τῶν ὁποίων ἔ-
ξαρ-

λίγα ᾤμιλησε, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν λείπομεν νὰ τὰ ἀναφέρωμεν
ἐδῶ μὲ τὸ νὰ εἶναι πολλὰ σύμφωνα μὲ τὴν ἀνάλυσιν, ὅπως περὶ
αὐτῆς ἐκάρημεν ἐνταῦθα.

Ἡ λέξις λέγει ὠραῖότης καὶ καλλονὴ δηλῶν τὰς ποιότητας, ὅπως
συμβαλλομένη εἰς τὰς ἡδονάς μας. Δια τὴν ὀνομαζέται καλὸν ἐκεῖ-
νο, ὅπως ἡδοναὶ τὴν ὄσφρησιν, καὶ τὴν γεῦσιν, καὶ ὠραῖον ἐκεῖνο, ὅ-
πως θέλγει τὴν ὄρασιν, τὴν ἀκοὴν, καὶ τὴν ἀφίῳ. Τὸ ὠραῖον καὶ
τὸ καλὸν ἀναφέρεται ἀκόμη εἰς τὰ πάθη, καὶ εἰς τὸν νῆν. Ἐκεῖνο
ὅπως θέλγει (κολακίζει) τὰ πάθη εἶναι καλὸν καὶ ἐκεῖνο, ὅπως
ἀρέσκει εἰς τὸν νῆν, εἶναι ὠραῖον καὶ ἐκεῖνο, ὅπως ἀρέσκει εἰς τὸν
αὐτὸν καιρὸν εἰς τὰ πάθη καὶ εἰς τὸν νῆν εἶναι ἐν ταῦτά καὶ καλὸν
καὶ ὠραῖον (εἰς τὴν περὶ αἰσθημ. Πραγμ. Μέρ. Δ'. Κεφ. 3.).
Ὡς πρὸς τὴν ἀκοὴν ὅμως καὶ τὴν ἀφίῳ σημειώτεον, ὅτι ὠραῖα
ὀνομαζέονται τὰ πράγματα θεωρέμενα μόνον πρὸς τὴν ἡδεῖαν πα-
ράσασίν τες ὅποταν ὅμως θεωρῆται τὸ ἡδύ αἰσθημῆς, ὅπως
πρὸς τὴν εἰς ἡμᾶς, τότε λέγονται καλὰ.

Ξαρχος ἦτον ὁ Ζωών, τὴν δὲ δαιμονίαν τὴν ἔθεκεν εἰς μόνω τὴν ἀρετὴν τῆς ψυχῆς, τὴν ὁποίαν τὴν ὀνόμαζαν Σοφίαν, καὶ ἐνοῶσαν κυρίως τὴν δυνάμιν τὴν καταστέλλειν τὴν ψυχὴν ἀτάραχον εἰς ὅλα τὰ δεινά. Ὁ Πλάτων, προσεφυκῶς εἰς τὸ σύσημά τε, ὅτι αἱ ψυχαὶ εἶναι κεκλεισμέναι εἰς τὰ σώματα ὡς αἰ εἰς σκοτεινὴν φυλακὴν, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ πρωτότυποι ιδέαι των, διὰ τὰς ὁποίας ἦσαν μακάριοι, σκοτίζονται καὶ συγχέονται, δαιμόνα ὀνόμαζεν ἐκεῖνον μόνον, ὁ ὁποῖος διὰ μέσθ τῆς ἀσθεῖας καὶ θωρείας φθαίνει νὰ ἐλθῆθραθῆ ἀπὸ τὴν ἀμίχλω τῆς αἰσθησεων. Ὁ Ἀριστοτέλης ἔθετε τὴν δαιμονίαν εἰς τὴν ἰδίαν ἐνέργειαν τῶν ἀνθρώπων, τὰτ' εἰν εἰς τὴν χησιν τῶ ὀρθῶ λόγῳ, καὶ εἰς τὸ κατ' ἀρετὴν ζῶν, εἰς ἕκτον ὁμῶς ὅπῃ νὰ ἀπολαμβάνῃ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ὅλα τὰ ἐκτὸς ἀγαθὰ, καὶ ταῦτα ἀμιγῆ κακῶν, καὶ ἐπιμόνως.

Εἶναι εὐκόλον νὰ παρατηρήσωμεν ἐδῶ, ὅτι αἱ πρῶται τέσσαρες δόξαι, μ' ὅλον ὅπῃ εἶναι διαφορετικώταται, ἔχον ὁμῶς κοινὸν τῆτο, ὅτι μᾶς περιγράφον περιωρότερον τὸ εἶναι ἢ τὸ ἄλλο ἀπὸ τὰ μέσα, ὅπῃ ἠμπορῶν νὰ χησιμῶσαν εἰς τὴν δαιμονίαν, ὡς τὴν ἰδίαν δαιμονίαν· καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, μ' ὅλον ὅπῃ συνηθροῖσε σοφώτατα ὅλα ἐκεῖνα, ὅπῃ συμβάλον εἰς αὐτὴν, ἀλησμόνησεν ὁμῶς, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη δαιμονία δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶναι πλήρης καὶ ἀπόλυτος, ἀλλὰ μόνον περιωρισμένη καὶ χητική· καὶ θῆπωντῆς τὴν εἰς τὸ πραγματιῶδες ἀθροῖσμα ὅλων τῶν ἀγαθῶν, τὴν ὕψωσε τῆσον, ὅπῃ μᾶς ἐσήκωσε κάθε ἐλπίδα τῶ νὰ φθάσωμεν εἰς αὐτὴν.

Πρέπει λοιπὸν ὁπόταν ὁ λόγος εἶναι περὶ δαιμονίας, νὰ προσδιοριθῆ πρῶτον ἀν' ὁ ἀνθρώπος πρέπη νὰ θεωρηθῆ εἰς μίαν μόνω στιγμῇ, ἢ εἰς ἕκτασιν εἰὸς διαστήματος τῆς ζωῆς, ἢ εἰς ὅλλω τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς τε.

Κάθε στιγμή, εἰς τὴν ὁποίαν εἴμεθα διαχειρισμένοι,

Κεφ. Δ'. Α' ρθ. Δ'. Περὶ Εὐδαιμ. 241

μῦθοι, εἶναι εὐδαίμων διὰ λόγον μας. Δὲν ἔμπορῶμεν ὅμως τὰ εἶμεθα δὲ χαριστημῦθοι, ἀνίσως εἰς αὐτὴν τὴν στιγμὴν δὲν εἶμεθα ἀπηλλαγμῦθοι ἀπὸ κάθε αἰδήματος ἢ ἀντίληψιν λυπηρὰν, καὶ ἀνίσως δὲν ἔχωμεν κάποιον αἴδημα, ἢ ἀντίληψιν ἡδονικὴν, ὅπως γὰρ μᾶς διχαρισῆ.

Ἡ εὐδαιμονία λοιπὸν τῆς κάθε στιγμῆς συνίσταται εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ πάσης ἀλγηδόνος, καὶ εἰς τὴν ἀπόλαυσιν κάποιας ἡδονῆς, ἀπὸ τῆς ὁποίας γὰρ διχαρισῆται ἡ ψυχὴ.

Ἀφ' ἑπορευθῆ τῆτο, ὁπότεν ὁ λόγος εἶναι πρὸς μιᾶς μόνον στιγμῆς, θέλει εἶναι ἐπιχρόνιον τὸ εἶναι εὐδαίμων ἢ κακοδαίμων ὁ ἀνθρώπος, καθ' ὃ ἡ ψυχὴ θέλει εἶναι διχαριστημῆ ἀπὸ αὐτῆς ἢ δυσαρρημῆ. Ἄν ὁ λόγος εἶναι διὰ μίαν ἡμέραν ἢ διὰ εἴνα μῶνα, ἢ διὰ εἴνα χρόνον, δὲν ἔχομεν γὰρ κάμωμεν ἄλλο, πρὸς γὰρ συνάψωμεν τὰς εὐτυχεῖς, ἢ δυστυχεῖς στιγμᾶς, ἀποτιμῶντας εἰς κῦτὰς ὄχι μόνον τὴν διάρκειαν, ἀλλὰ ἀκόμι καὶ τὴν ἐπίτασιν τῆς ἡδονῶν ἢ ἀλγηδόνων, ὅπως ἤθελε δοκιμάσῃ, καὶ γὰρ ἰδῶμεν ἀπὸ ποῖον μέρος βαρύνει περισσότερον τὸ ἴδιον λέγονμεν καὶ διὰ ὅλην τὴν ζωὴν. Ἐπειδὴ ὅμως εἶναι δύσκολον γὰρ κάμωμεν αὐτὴν τὴν συνάψιν, καὶ γὰρ κρατήσωμεν τῆτον τὸν λογαριασμόν μὲ ἀκρίβειαν, μᾶς χορηγεῖ εἴνα μέτρον ἰκανώτατον ἢ ἀνω εἰρημῆς διχαρισῆσις, ὅσον ἔμπορεῖ γὰρ μᾶς χρησιμώσῃ εἰς τὴν χῆσιν. Ὅποιος ἀγαπᾷ γὰρ προσδιορίσῃ, ἀπὸ τῆς εὐδαιμονιᾶς, ἢ κακοδαιμονιᾶς εἰς μίαν ἡμέραν, δὲν ἔχει γὰρ κάμωμεν ἄλλο, πρὸς γὰρ ἰδῆν αὐτὸν ἐκείνῃ τὴν ἡμέραν, εἰρήσῃ περισσότερον διχαριστημῆς, ἢ δυσαρρημῆς ἀπὸ τὸ εἶναι τῆ. Τὸ ἴδιον χροῖον θέλει κάμωμεν διὰ γὰρ μετῆσῃ τὴν εὐδαιμονίαν, ἢ κακοδαιμονίαν εἰς μῶνα, ἢ εἰς χρόνον, ἢ ὅλης τῆς ζωῆς.

Σημειωτέον ὅμως εἴνα μόνον, ὅτι δηλαδὴ αἱ ἀλγηδὲναι στιγμαὶ διὰ ἐκεῖνο, ὅπως εἶπαμεν (Ὀντολ. Τμήμ. Elem. di Filos. T. III. Q. Β'. Κεφ.

Β'. Κεφ. Β'. Α'ρθρ. Α'.) φαίνονται φυσικά μακρότεροι (διεξοδικώτεροι) ὅσον ἢμπορεῖ νὰ ἀποληθῆσιν, ὡς ἐ μὲ ὅλον ὅπῃ αἱ δὲτυχεῖς σιγμαὶ ἐσάθισαν μεγαλύτεραι, καὶ καὶ τὸν ἀριθμὸν, καὶ ἐνίοτε καὶ καὶ τὴν ἐπίτασιν, μὲ ὅλον τῆτο εἰς τὸ τέλος τῆς ἡμέρας, ἐπεὶδὴ ἐνθυμῆμεθα πῶς πῶς τὰς ἀλγεινάς, πῶς τὰς ἡδονικάς, νὰ μᾶς φαίνεται μεγαλύτερον τὸ ἀθροῖσμα ἐκείνων, πῶς τῶν τὸ ὁποῖον σφάλμα νομίζω ὅτι ἔχει μὲγάλῃ δυνάμιν εἰς ἐκείνας, ὅπῃ ἀκρόμῃ νὰ πῶς ἀποπνέονται τὸσον δὲ τὴν δυσυχίαν τας, καὶ οἱ ὁποῖοι ἠθέλων πῶς ἀποπνέονται ὀλιγώτερον, ἀν' ἰξέραν νὰ κρατήσῃν καλλίτερον λογαισμον τῶ δὲτυχῶν σιγμῶν, ὅπῃ ἀπολαμβάνῃν ὅλλῃ τὴν ἡμέραν καὶ ἐν τῶ μέσῳ τῶ δεινῶν τας.

Α' πὸ τὰ εἰρημνῶα πράγματα δὲγαίνῃν κάποιαι συνέπειαι δὲ τὰ μέσα, μὲ τὰ ὁποῖα ἀποκτᾶται ἡ δὲδαιμονία, αἱ ὁποῖαι καταβαίνῃν ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ εἶναι ὅ

Α'. Ὅτι εἶναι φανερόν πῶς οὐκ ἄτιμος ἀνθρώπος δὲν ἢμπορεῖ νὰ εἶναι ποτὲ ἀληθῶς δὲδαίμων ὅ ἐπεὶδὴ μὲ τὸ νὰ ἀπαιτῆ ἡ δὲδαιμονία δὲ πρῶτῃ βᾶσιν τῆς τὴν ἀπαλλαγῇ τῶ κακῶν, καὶ τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀταραξίαν τῆς ψυχῆς, πῶς ἢμπορῆ ποτὲ νὰ τὴν ἀπολαύσῃ ἐκεῖνος, ὅπῃ ἔχει πάντοτε τὴν συνειδήσιν ἐλέγχουσαν;

Β'. Ἐπεὶδὴ ἡ συνειδήσις τῶ καλῶν πράξεων εἶναι ἡ καθαρώτερα καὶ εἰλικρινεστέρα ἡδονή, ὅπῃ ἢμπορεῖ ἡ ψυχὴ νὰ ἀπολαύσῃ, καὶ ὅταν τὰς πράττῃ, καὶ ὅταν τὰς μελετᾷ, καὶ πάντοτε ὅποταν τὰς ἐνθυμῆται, εἶναι πῶς ὁδοῖλον ὅτι τὸσον πῶς πῶς πλησιάζει τινὰς εἰς τὴν δὲδαιμονίαν, ὅσον πῶς πῶς ἢμπορεῖ νὰ εἶναι ὅχι μόνον τιμημνός, ἀλλὰ καὶ ἐνάρετος.

Γ'. Ἐπεὶδὴ τὰ ψυχικά κακὰ μᾶς ἀφαρπάζῃν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ αὐτὰ κρέμονται πῶς πῶς ἀπὸ τὴν φαντασίαν, καὶ ἀπὸ τὰ πάθη, δὲτυχεσέρος κοινῶς θέλει εἶναι ἐκεῖνος, ὅπῃ καλλίτερα καὶ ὀλιγώροτερα ἠθέλων ἢμπορέσῃ νὰ σωηθῆσῃ δὲ νὰ χαλιναγωγῆ τὴν

τὴν φαντασίαν, καὶ τὰ πάθη, καὶ γὰρ τὰ ὑποτάττη εἰς
τὴν κυριαρχίαν τῶ λόγου.

Δ'. Ἐπειδὴ ἡ ὀχληρία εἶναι οὐα ἄπο τὰ μεγαλή-
τερα κακά, ὅπερ μᾶς κατασείνει τὴν ζωὴν βαρείαν καὶ
λυπηρὰν, καὶ αὐτὴ θνήσκει ἀπονηγμένως ἄπο τὴν ἀρ-
γίαν, καὶ ἄπο τὴν ἀφραγμοσύνην, ἐντεῦθεν φαίνεται
ἡ ἀγάκη τῶ γὰρ συνηθισθῆ τινὰς μὲ τὸν καιρὸν ἴσθαι
τῶ ἰξόρη γὰρ ἐναχολῆται καλῶς, καὶ γὰρ ἀπερρὰ ἐπω-
φελῶς ἢ εἰς ἀσκήσιν τεχνῶν, ἢ εἰς ἀσκήσιν ὀψη-
μῶν, τὸ ὁποῖον καθ' ἑαυτὸ εἶναι ἡδύτατον.

Ἡ τιμὴ, ἡ ἀρετὴ, ἡ ἔμφρων διοίκησις τῆς φαντα-
σίας, καὶ τῶ παθῶν, καὶ μία ἀχολία ἐπωφελῆς, εἶ-
ναι ἀναμφιβόλως τὰ θεμελιωδέστερα σοιχεῖα τῆς αὐ-
θραπίνης εὐδαιμονίας.